

Salgına rağmen ruh sağlığımızı korumak, bilimsel bilgiye ve etik ilkelere dayanan, herkesi kapsayan psikososyal destek sistemiyle mümkün!

COVID-19 salgının ilk günlerinde olduğu gibi bugün de öncelikli kılavuzumuzun bilim olması gerektiğini görüyoruz. Salgınla ilgili önümüzü görmemiz, salgınla uygun yollarla mücadele etmek ve atlatabilmek, koruyucu aşılana erişmek ancak bu yolla mümkün. İlk tanı konulan COVID-19 hastalarından beri salgının ruh sağlığına olumsuz etkilerinin toplumun doğrudan hastalanmayan üyelerini de kapsayacağı, bu etkilerin salgın tıbbi anlamda kontrol edilebilse dahi uzun süre devam edeceği öngörülüyordu.

Geçen süre içinde hastalığın, karantina ve tedavi sürecinin, ölümlerin, tedbirlerin, çalışma ve eğitimle ilgili zorunlu değişikliklerin, ekonomik güçlüklerin toplum genelinde stresle ilişkili ruhsal belirti ve bozuklukların yaygınlığını arttırdığı saptandı. Başta sağlık çalışanları olmak üzere yüksek risk altında olan gruplarda, toplumsal eşitsizlikler nedeniyle dezavantajlı gruplarda etkilenmenin daha fazla olduğunu da biliyoruz. Yalnızlık, yoksulluk, işsizlik gibi toplumsal koşullarla ilişkili etkenlerin, bedensel ve ruhsal hastalık varlığının salgının olumsuz etkilerini daha belirgin kıldığı saptandı. Salgınla artan ruhsal zorlanmaya, olağan koşullarda baş etmemizi kolaylaştıran sosyal destek sistemlerinin de işlememesi eklendi.

Ruh sağlığı uzmanlarının daha yüksek sayıda kişiye daha yoğun hizmet vermelerini gerektiren bu gidişe rağmen, salgınla ilgili tedbirler gereği ayaktan ve yatarak psikiyatri hizmetleri halen ancak sınırlı şekilde sürdürülebiliyor.

Salgının ilk döneminden beri **Türkiye Psikiyatri Derneği**, salgın yönetimiyle ilgili yerel ve ulusal kurullarda psikiyatri uzmanlarına yer verilmesi, toplum ruh sağlığının korunması amacıyla salgınla ilgili bilgilendirmelerin açık ve düzenli yapılması, sağlık çalışanları ve risk grupları başta olmak üzere psikososyal desteğin planlanması, sağlık çalışanlarının bilgi ve eğitim eksikliğinin giderilmesi, sağlık çalışanlarının çalışma ve yaşam koşullarının desteklenmesi konusunda ısrarla uyarı ve önerilerde bulundu. **Türk Tabipleri Birliği** başta olmak üzere diğer sağlık meslek örgütleri de benzer önerileri yineleyerek dillendirdiler. Maalesef salgın yönetiminin alanında bilimsel bilgi ve mesleki deneyime sahip meslek örgütlerinin önerilerini dikkate aldığını söyleyemeyiz.

56. Ulusal Psikiyatri Kongresini salgın koşulları nedeniyle çevrim içi yapıyoruz. Ana konumuz artık uzun süredir gündemimizde olan “**Salgın ve Sonrasında Psikiyatri**”. Bir süredir psikiyatri topluluğunun ortaklaştığı taleplerimizi, sanal da olsa bir arada olduğumuz bir ortamda yinelemek isteriz. **Salgının psikososyal etkilerine müdahale etmek için hala geç değil:**

- Salgınla mücadelenin sadece hastalık ve bulaşmayla mücadele olarak değerlendirmemesi, günlük girişimlerin ötesinde planlamalar yapılması gereklidir.
- Salgınla ilgili her adımın sağlık meslek örgütleri sürece dahil edilerek, tıbbi ve bilimsel bilgiye uygun yöntemler seçilerek yürütülmelidir.
- Toplumun sağlığı ancak sağlık çalışanlarının sağlığı öncelikle korunduğunda, tükenmişlik yaşamalarının önüne geçilebildiğinde, uygun çalışma koşulları sağlandığında mümkündür.
- Salgının ruh sağlığına olumsuz etkileri kısa, orta ve uzun vadede toplumsal düzeyde ciddi güçlükler neden olacaktır.
- Salgının mevcut ya da orta ve uzun vadede öngörülen olumsuz etkilerinin hafifletilmesi ancak koruma, destek ve tedaviye yönelik uygun psikososyal girişimlerde bulunulması ile mümkün olabilir.
- Psikososyal desteğin sistemli, yaygın, kapsayıcı, daha fazla gereksinimi olan gruplarca da erişebilecek şekilde kamu tarafından sunulması gereklidir.
- Ayaktan ve yatarak psikiyatri hizmetlerinin ülke çapında işler hale gelmesi ve bunun korunması salgın nedeniyle ertelenemez, önemi yadsınamaz. Bu konuda çalışan ve hasta güvenliğini de gözeten model önerileri Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından geliştirilmiştir.
- COVID-19 hastalığının önlenmesi, korunma ve tedavisinde psikiyatri uzman ve uzmanlık öğrencilerinin eğitimleri gereği diğer sağlık çalışanlarından farklı işlevleri olabilecektir. Bu konuda Türkiye Psikiyatri Derneği tarafından kapsamlı bir rapor yazılmıştır.
- Korunmaya yönelik davranışların yaygınlaşabilmesi, güncel bir konu olan aşı hakkındaki tereddütlerin yönetilmesi konularında sosyal psikologların önerileri alınmalı, birey ve topluluk davranışları, tutum değişikliği konularında uzmanlığı olan bilim insanları sürece dahil edilmelidir.
- Salgınla ilgili yerel ve ulusal ölçekte karar mekanizmalarında salgının ruhsal etkileri konusunda uzmanlığı olan ruh sağlığı uzmanlarına yer verilmelidir.

Türkiye Psikiyatri Derneği

